

farenheter i samfundsfrågor i dagspressen, ändock vi just der skulle och borde, genom samarbete med männen, kunna verka i en förädlande riktning på alla samhällsklasser.

Ett samhälle är ju »de tusende hjem«, och från dessa utgå alla de tankar och handlingar, som benämnas det offentliga lifvet, och i hemmen visa sig följderna af alla antagna lagförslag, af alla beslut, som omdana samhället¹⁾, antingen det sker till det bättre eller till det sämre. Derför är det ju helt naturligt, att vakna kvinnor kunna från hemmets synkrets iakttaga mycket, som undgår männens blickar.

Jag skall här tillåta mig nämna vissa missriktningar i den nordiska dagspressen, hvilka jag tror kunde rättas genom kvinnors arbete på detta område. Vi veta alla hur, ty värr, ordskifte i tidningar om viktiga allmänna frågor ofta öfvergå från sak till angrepp på personer och enskilda förhållanden, så att icke allenast bitterhet och fiendskap emellan motståndarne uppkomma, utan äfven själva saken, som skulle afhandlas och utredas, liksom dränkes i grumliga (grumsede) ordflöden.

Hvarje verkligt bildad kvinna, hon må för öfrigt ha flere eller färre kunskaper, afskyr förolämpningar och personliga angrepp samt lider dessutom vid att se allmänna angelägenheter neddragas till tomma ordstrider. Derför tror jag, att det skall falla henne jembeförelsevis lätt att, då hon i skrift uttrycker sina åsikter, hålla sig till själva saken, samt dervid begagna en ton och visa en takt, hvilka skola undgå att såra motståndarens ädlare känslor, äfven då han nödgas sträcka vapen. Och härmed vore ofantligt mycket vunnet till förmån för menskligheten.

Den starka — för att ej säga vilda — konkurrens, som nu eger rum inom dagspressen och som, åtminstone i Sverige, alstrar allt utom önskvärda förhållanden inom tidningsverlden, har bl. a. drifvit notisjagten och korrespondensskvallret²⁾ till en ohygglig höjd, så att nu får man icke allenast veta, hvad som händt, händer, skall hända och hvad som möjligen kunnat ske, utan äfven alla slags obetydligheter, rörande enskilda personer. En ny notis »på två eller tre tum (tomme) har för många tidningar större värde än en väl skriven artikel öfver en samhällsfråga, ty det gäller först och främst, att tidningen blir citerad af andra blad och dernäst, att innehållet kommer att bestå af en hel mängd små bitar, hvilka tidningsläsaren kan bekvämt genomöfna vid sin frukost eller på några lediga minuter. En stor mängd menniskor vänja sig härigenom till att nöja sig med en mycket ytlig kännedom om äfven de viktigaste ting och bedöma dem derför falskt och orättvist samt handla följaktligen också i enlighet med sina skefva åsikter.

Redan detta är illa nog; men härtill kommer äfven det, att ett ideligt läsande af små notiser om ditt och datt alstrar en osund nyhetshunger, som kräfver allt mer och mer pikanta och kryddade saker. Nyhetsjägaren inom tidningspressen måste jemt se sig om efter nya jagtmarker och skyr ej att intränga i hemmen för att söka byte. Han tränger sig på personer — storheter af första, andra, ända till tionde

och femtonde ordningen — för att utspörja dem om deras görande och låtande, och får naturligtvis ej veta mera eller annat, än den tillfrågade vill ha offentliggjort. Ofta äro sådana meddelanden för knappa och för torra, och så får der fyllnadskalk, färger och ornament till, för att göra det hela begärligt. Ej sällan tillgripes skandalen som retningsmedel, och här finnes tidningar, hvilka anse sig ha gjort mer än nog, när de »beriktiga« de fabler, som födas i deras spalter, äfven då slika nyheter äro af kränkande natur.

Det är äfven denna vilda jagt efter eggande nyheter, som drifver de ständigt uppdykande godtköps-tidningarne att försöka lefva på allt det dåliga, usla och fasansvärda, som inträffar i alla land. Notisafdelningen fylles med beskrifningar af mord, sjelfmord, brott och rysligheter; följetongen består af brottmåls-historier eller de blodigaste romaner. Unga och gamla bli förtroliga med verkliga eller diktade brottslingars tankegång och handlingar; det goda och ädla i lifvet, det som gör minst väsen af sig, tränges i bakgrunden, medan det förderfliga drages fram och omgifves af ryktets gloria.

Allt detta är något, som jag mener att vi kvinnor skulle söka att få rättadt genom att bringa en frisk, renande tankeström in i tidningsverlden, dels som samvetsgranna medarbetare i dagspressen, dels, då det kan ske, som medredaktörer. Jag känner en kvinna, som många år burit på tanken att, i samråd med ädle, upplyste män, grundlägga en politisk tidning, som bl. a. skulle ha till uppgift »att slå ihjel så många som möjligt af de lögnar, hvilka nu födes inom den sämre dagspressen«. Denna kvinna fick ett annat fält för sin verksamhet, men det vore önskligt om hennes tanke upptogs och förverkligades af andra.

Största hindret för dylika planers realiserande torde ligga deri, att så få kvinnor hafva egna kapital, och att de, som ega egen förmögenhet, sällan lefva under sådana förhållanden, som väcka håg att göra en dylik insats i samfundsarbetet. Men äfven här kunde ju en sammanslutning af krafter och medel verka, hvad icke den enskilde förmår, och är det männens fulla, verkliga allvar — och derom få vi ej tvifla — att taga våra gåfvor, krafter och anlag i anspråk för ett gemensamt arbete till samhällets bästa, då skola de också inse fördelarne af att få den tillströmning af nya friska tankar, som den vakna bildade kvinnan kan gifva, införda i dagspressen.

Det är nog sant, att här torde vara tillräckligt af »skrifvande kvinnor«, och det är ingalunda min afsigt att peka på tidningsskrifning, som på ett yrke¹⁾ för oss, ty vi hafva sett, och se dagligen, hvartill yrkesskrifning i pressen leder. Men hvad jag vill betona det är, att kvinnor, som fått syn för allmänna frågor och angelägenheter, samt ega förmåga att i skrift klart och redigt framställa en sak, för dem är det en uppgift, att genom sina bidrag till politiska tidningar söka införa en bättre ton i det offentliga ordskiftet samt en sanningskärlek, förenad med ren smak, som fördrifver det smittstoff, hvilket nu vidlåder så många tidningars notisafdelningar, ordskiften och följetong.

²⁾ Næringsvei.

¹⁾ Samfundet.

²⁾ Skvalder, sladder.